

37. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen lautakunnan kokoonpano v. 1963 oli muuten sama kuin edellisenä vuonna paitsi, että vahtim. Aili Pirosen tilalla oli mielisair.hoit. Kirsti Vilkman. Esittelijänä kokouksissa toimi elintarvikekeskuksen toim.joht. Toivo Ekberg ja sihteerinä kamreeri Eino Raitinen.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 10 kokousta ja niiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 127. Saapuneita kirjeitä oli 53 ja lähetettyjä 34.

Päätökset. Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat: kouluaterioiden maitoannoksen lisäämisestä aiheutuvien menojen ja vastaavien tulojen huomioon ottaminen seuraavan vuoden talousarviossa ja voim käytön kokeileminen kouluaterioilla (23.4. 50 §) sekä eräiden elintarvikehankintojen suorittaminen (24.9. 83, 84 §, 15.10. 96 §, 3.12. 120 §).

Lautakunta päätti merkitä tiedoksi selvityksen elintarvikekeskuksen toiminnasta 1.6.—31.8. välisenä aikana (24.9. 78 §). Lisäksi päätettiin korottaa syys- ja marraskuussa eräiden ruoka-annosten myyntihintoja hinta- ja kustannustason nousun johdosta.

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm.: ansiomerkin myöntämistä eräälle laitoksen henkilökuntaan kuuluvalla (5.3. 23 §); eräiden viranhaltijain palkkojen korottamista ja oikeutta ylittää sallittua ylityötuntimäärää (14.5. 62 §, 24.9. 79 §); voim jakelun aloittamista kansakouluissa syyslukukauden alusta lukien kaksi keitää viikossa (18.6. 67 §) ja kouluruokailua koskevan perusteellisen teknillisen ja siihen liittyvän kustannustutkimuksen suorittamista (12.11. 110 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: talous- ja ompelualan ammattikouluun mahdollisesti perustettavan, keski-koulun oppimäärälle pohjautuvan suurtalouden peruslinjan oppilaiden sijoittamista harjoittelijoiksi laitoksen ruokatehtaaseen ja muihinkin toimintapisteisiin (5.3. 30 §); Euroopan poliisien ampumamestaruuskilpailujen muonituksen järjestämistä (14.5. 56 §); kahvitarjoilun järjestämistä kutsuntapaikalla kutsuntoihin osallistuville asevelvollisille (15.10. 98 §) sekä poliisilaitoksen ja huoltopoliisin pidätettyjen ruoanlaittajille suoritettavan korvauksen korottamista elinkustannusindeksin nousua vastaavasti (12.11. 106 §).

Elintarvikekeskuksen henkilökunnan lukumäärä kertomusvuonna oli 197, josta määrästä 177 oli ruokatehtaassa ja ruokaloissa, 5 Herttoniemen kasvisvarastossa sekä 15 kassa- ja tiliosastolla. Vakinaisista viranhaltijoista, joita oli 89, siirtyi eläkkeelle 2, erosi 1 ja kuoli 1. Tilapäisiä viranhaltijoita oli 1. Työsopimussuhteessa oli 108 henkilöä, joista eläkkeelle siirtyi 1 ja erosi 17.

Kertomusvuonna täytettiin 13. palkkaluokan emännän virka, 7. palkkaluokan ruokalanhoitajan ja pääkeittäjän virat ja kaksi 5. palkkaluokan apulaiskeittäjän virkaa.

Ero myönnettiin 4 viranhaltijalle.

Henkilökunnan terveys oli koko vuoden suhteellisen hyvä. Tapaturmia oli 24.

Poliorokotusta suoritettiin 38 henkilölle. Maaliskuussa pelättiin influenssaepidemiaa ja tällöin sai 8 henkeä influenssarokotuksen. 73 henkilökuntaan kuuluvaa halusi isorokkorokotuksen.

Lääkärin vastaanotolla käyntejä oli 407 ja perustarkastuksia suoritettiin 19. Kotikäyntejä oli 1.

Kouluateriat ja niiden kehittäminen. Lautakunta pyrki mahdollisuuksien mukaan ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kouluruokailun suunnittelussa ottamaan huomioon kouluateriakomitean mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Ruokatehtaassa valmistettiin kouluruokavaliioon sisältyvät ateriat ja elintarvikekeskuksen toimesta toimitettiin kouluihin lauantaimakkara- ja juustotuotteet, maitoannokset (2 dl), valmiiksi paloitetua näkkileipää, sämpylöitä ja kasviksista porkkanoita.

Lautakunta piti tarkoituksenmukaisena, että kaupungin olisi palkattava ravitsemusasiantuntija, jonka tehtävänä olisi kouluruokailun ja myös lastentarhojen sekä lastenkotien ja kesäsiirtoloiden ruokailun ohjaus ja valvonta.

Elintarvikekeskuksen lautakunnan päätöksen mukaisesti suoritettiin voion jakelu Annankadun ruotsalaisessa kansakoulussa 3.5. sekä Aleksis Kiven ja Pukimäen kansakouluissa 6.5. Kokeilu osoitti, että voion jakelu sujui hyvin eikä ateriointiin kulunut tavallista pitempää aikaa, sekä että veitsien käyttö (veitsi joka toisella oppilaalla) oli tarkoituksenmukainen ja veitsien pesu saatiin nopeasti suoritetuksi.

Kansakoulujen johtokuntien ja elintarvikekeskuksen lautakunnan jäsenten välinen, kouluruokailua koskeva neuvottelutilaisuus pidettiin Kaupunginkellarissa 28.10. Tilaisuudessa maisteri Voipio selosti kokouksen tarkoitusta mainiten mm., että kouluruoka pyritään saamaan ravitsevammaksi, monipuolisemmaksi ja maittavammaksi. Lautakunnan jäsen, ylitarkastaja Tamminen selosti kouluateriatoimintaa yksityiskohtaisemmin esittäen mm. suunnitelmia ruokavaliion parantamiseksi.

Kokouksessa käytyjen keskustelujen perusteella todettiin mm., että kouluruokailua koskeva teknillinen tutkimus olisi suoritettava, että kouluruokailua varten olisi palkattava päätoiminen kouluruokailun valvoja ja että kouluateriain ravintoarvoa olisi lisättävä.

Laitoksessa suoritettut korjaustyöt ja välineiden hankinta. Koulukeittiössä höyrykattiloiden putkistoa ja venttiilejä kunnostettiin. Pikkukeittiössä paistosuuneissa ja -pannuissa uusittiin vastuksia ja kytkimiä. Keittiöihin johtavat käytävät maalattiin. Pesimöön asennettiin tuulettaja ja ikkunakehykset maalattiin. Kuorimon seinät ja katto maalattiin ja perunankuorimakoneiden kuorintalevyt uusittiin. Toimistohuoneiden katon katot ja seinät maalattiin. Kaupunginkellariin hankittiin yleiskone.

Laitoksen toiminta. Laitoksen liikevaihto oli 5 010 942 (ed. v. 4 685 658) mk.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen ruokatehtaassa seuraavasti: kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, 78 kaupungin kansakoululle, 4 ammattikoululle, 13 suomenkieliselle ja 5 ruotsinkieliselle oppikoululle, 14 kunnalliselle ruokalalle, 22 leikkikentälle, 2 koulupuutarhalle, Hesperian sairaalan Kallion osastolle, 6:lle

Sedmigradskyn pikkulastenkoululle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, Ham-
masteknikkokoululle ja Kultaseppäkoululle.

Ruokatarvikkeita välitettiin kaupungin sairaaloille ja vanhainkodeille, 21
opetuskeittiölle, 13 lastenkodille, päivähuoltola Vantaalalle, 75 lastentarhalle, 5 päi-
väkodille, 3 kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja Hesperian sairaalan
Kallion osastolle.

Laitos toimi ruokatarvikkeiden hankintaelimenä yhdessä sairaalalautakunnan
alaisten sairaaloiden sekä huolto-, lastensuojelu- ja lastentarhain lautakuntien alais-
ten laitosten kanssa. Hankinnat suunnitteli laitoksen hankintajaosto.

Tärkeimpiä ruoka- ym. tarvikkeita hankittiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

Ruokaleipää	68 251 kg	Sipulia	7 767 kg
Kahvileipää	11 873 »	Verta.....	3 100 l
Jauhoja	55 842 »	Makkaraa	16 961 kg
Suurimoita ja hiutaleita ...	77 582 »	Raavasta	178 767 »
Makarooneja	4 685 »	Vasikkaa	74 473 »
Herneitä	91 000 »	Sikaa	48 135 »
Kidesokeria	45 535 »	Lammasta	1 183 »
Palasokeria	6 205 »	Maksaa	12 211 »
Siirappia	600 »	Kieltä	2 110 »
Omenamarmelaadia	1 050 »	Kanoja ja kalkkunoita	6 983 »
Kahvia	4 953 »	Kalaa (tuoretta, savustet- tua ja pakastettua)	5 498 »
Teetä	122 »	Silakkaa (suolattua)	144 »
Kaakaota	290 »	Silliä	456 »
Kuivattuja hedelmiä	10 443 »	Puolukoita	31 260 »
Maitoa	1 659 872 l	Virvoitusjuomia ..	87 784 pull.
Piimää	29 648 »	Pilsneriä	39 264 »
Voita	6 171 kg	Talousskaljaa	1 276 »
Margariinia	6 920 »	Savukkeita	138 560 ras.
Suolaa	18 501 »	Sikaareja	9 514 kpl

Herttoniemen kasvisvaraston välitystoiminta ja varastot ilmenevät seuraavasta:

	perunaa	porkkanaa	lanttua	punajuurta	kaalia	yhteensä
Varastossa 1.1.1963	462 522	11 703	5 020	6 960	13 619	499 324
Välitettiin:						
elintarvikekeskukselle ...	565 943	13 295	19 213	6 078	27 590	632 119
muille kaupungin laitok- sille	395 644	47 797	25 287	19 214	11 776	499 718
Varastossa 31.12.1963	275 904	2 859	4 733	1 006	10 593	295 095
Yhteensä, kg	1 700 013	75 654	54 253	33 258	63 578	1 926 756

Laitoksen omaan sekä eräiden muiden kaupungin laitosten ym. käyttöön hanki-

tut vilja- ja siirtomaatuotteet säilytettiin Helsinginkatu 24:ssä olevassa keskusvarastossa. Hankittu liha varastoitiin teurastamolaitoksen kylmään säilytystilaan.

Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia seuraavat määrät: kansa- ja ammattikouluille 3 407 024, oppikouluille 250 984; kunnallisille ruokaloille 576 158, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 96 682, huoltolautakunnan työtöville 37 051, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 11 840, Hesperian sairaalan Kallion osastolle 19 841, Käpylän koulu- ja työkeskukselle 16 040 annosta eli yhteensä 4 415 620 annosta. Annosten lukumäärässä oli edelliseen vuoteen verrattuna vähennystä 145 730 annosta.

Vapaiden varastotilojen vuokralleanto. Herttoniemen kasvisvarastosta annettiin vuokralle kasvien ja hedelmien varastoimista varten vapaata tilaa seuraaville toiminimille ym. jäljempänä mainituista vuokrista: O. Backman, 345 m², 2 070 mk; Helsingin Satamaväen Osuusruokala, 210 m², 1 330 mk; Ka-Vi-tuotteet Oy, 210 m², 1 260 mk; Kesko Oy, 569 m², 4 190 mk; Tuottajain Lihakeskuskunta, 140 m², 840 mk; Helsingin Kauppiaat Oy, 70 m², 280 mk; Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, 580 m², 5 435 mk.

Vuokratuloja oli yhteensä 15 405 mk eli 4 463 mk vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Tulot ja menot. Laitoksen tulo olivat 4 957 629 mk sekä luontoisetukorvaukset 53 313 mk, yhteensä 5 010 942 mk.

Liikevaihdon ryhmitys oli seuraava: kansakoulut 2 192 952 mk, ruokalaitokset 1 136 796 mk, sairaalat 547 284 mk, huoltolaitokset 295 850 mk, muut kaupungin laitokset 631 023 mk, muu liikevaihto (mm. oppikoulut) 153 724 mk sekä luontoisedut 53 313 mk, yhteensä 5 010 942 mk.

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta: kaupunkilaitokset: raaka-aineet 956 833 mk, ruoka 2 705 929 mk sekä sekalaiset (jätteruoka, kuljetukset) 4 347 mk, yhteensä 3 667 109 mk; muutos: raaka-aineet (mm. ylijäämärasva) 4 248 mk, ruoka (ruokalaitokset, oppikoulut) 1 317 858 mk sekä sekalaiset (vuokrat, kuljetukset) 21 727 mk, yhteensä 1 343 833 mk.

Menot, kaikkiaan 4 923 438 mk, jakautuivat seuraavasti: Palkkiot 2 467 mk, Vakinaiset viranhaltijat 573 894 mk, Tilapäiset viranhaltijat 6 699 mk, Viranhaltijain muut palkkamenot 14 077 mk, Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkkamenot 485 760 mk, Sosiaaliturvamaksut 59 891 mk, Huoneistomenot 198 944 mk, Kalusto 30 991 mk, Painatus ja sidonta 1 973 mk, Tarverahat 9 777 mk, Auto- ja konekustannukset 67 890 mk, Tavarankäytöt 3 444 102 mk, Korjaukset 5 725 mk sekä Konttokuranttivelan korot 21 248 mk.

Elintarvikekeskuksen ylijäämä kertomusvuonna oli 87 504 mk.